

MEMO

Aan : Gemeenteraad Langedijk
Afdeling :

Van : College van burgemeester en wethouders
Afdeling :

Datum : 5 maart 2015
Onderwerp : Structuurscan Regio Alkmaar

Inleiding

In dit besluit leggen wij u de Structuurscan Regio Alkmaar voor. De colleges van Regio Alkmaar hebben de opdracht gegeven om deze Structuurscan van Regio Alkmaar te maken. De raden zijn vervolgens hierover geïnformeerd.

Met de Structuurscan Regio Alkmaar wordt beoogd om op een duidelijke manier aan te geven waar onze regio voor staat en stelt ons in staat de gezamenlijke doelen goed in beeld te houden, te bewaken en uit te dragen. Dit is van belang in het kader van diverse komende ontwikkelingen zoals de komst van de Omgevingswet en om onze positionering richting de provincie, rijk en de andere regio's (MRA, West-Friesland en Kop van Noord-Holland) duidelijk met elkaar aan te geven.

De werkgroep Stedenbouw, die bestaat uit de stedenbouwkundigen van Regio Alkmaar, heeft eerst het voorwerk gedaan voor de Structuurscan en heeft de regionale kaart gemaakt die in het PORA van 4 juni 2014 jongstleden en tijdens de raadsinformatieavond op 1 oktober, gepresenteerd is. Vervolgens is de werkgroep Stedenbouw gecombineerd met de werkgroep Ruimte. In de werkgroep Ruimte zijn de beleidsvelden Wonen, Economie, Toerisme & Recreatie, Verkeer, Duurzaamheid en Ruimtelijke Ordening regionaal vertegenwoordigd. De insteek van het schrijven en vormgeven van de Structuurscan was: per beleidsveld aan te geven wat de regionale rode draden zijn (ambitie, speerpunten/thema's, knelpunten en ook waar wil je heen in de regio), waarover is regionaal besloten? Wat zijn de sterke punten van de regio?

De Structuurscan Regio Alkmaar is aan het gecombineerde PORA RO/V&V/EZ van 3 december 2014 voorgelegd. Daar hebben de desbetreffende portefeuillehouders besloten om op vorm en inhoud akkoord te gaan met de Structuurscan Regio Alkmaar en deze ter informatie aan de colleges en de raden van Regio Alkmaar aan te bieden.

De opdracht

De Structuurscan geeft een ruimtelijke vertaling van het vastgestelde regionale beleid: de 0-meting. Deze bevat als eerste een ruimtelijke analyse op basis van de Provinciale leidraad voor landschap en cultuurhistorie en gaat daarbij in op de volgende onderwerpen:

- Ontwikkeling van het landschap
- Cultuurhistorische ontwikkeling
- Ruimtelijke kernkwaliteiten
- Natuur, water en landschap.

Vervolgens komt de analyse van de diverse beleidsvelden aan bod.

Natuurlijk wordt continu gewerkt aan het regionale beleid. Op dit moment zijn bijvoorbeeld nog enkele beleidsproducten in de maak, zoals de regionale visie op Toerisme & Recreatie en wordt op het gebied van duurzaamheid een regionale duurzaamheidsagenda voorbereid.

Met bescheiden trots legt de werkgroep de Structuurscan aan u voor. Zij is trots omdat het is gelukt met de weinig beschikbaar gestelde tijd en zonder budget, een beeld te geven van de ruimtelijke samenhang van de regionale beleidsnota's tot nu toe. Bescheiden omdat tijdens het onderzoek duidelijk werd dat die regionale ruimtelijke samenhang nog maar zeer beperkt is.

Voordelen van de Structuurscan:

De scan laat zien dat elke stad, dorp of gebied over unieke kenmerken beschikt, die een meerwaarde krijgen in relatie tot elkaar en door de historie met elkaar zijn verbonden. Hiermee is de drager van regiosamenwerking; de ruimtelijke kwaliteit, inzichtelijk gemaakt. Deze ruimtelijke regionale analyse vormt hiermee een stevige gemeenschappelijke basis om op voort te bouwen, de integraliteit tussen de beleidsvelden te bevorderen, de samenwerking te intensiveren en voor een eventueel vervolg op de 0-meting.

Met de structuurscan anticiperen we op de plannen van het Rijk. Het Rijk stelt een Omgevingswet op, die naar verwachting in 2018 in werking zal treden. Het Rijk beoogt met de Omgevingswet 1 integraal beleid te maken. De provincie zal vanuit deze Wet verplicht worden om een Omgevingsvisie vast te stellen (opvolger van de Structuurvisie). Om hierop te anticiperen is het noodzakelijk om onze regionale beleidsdoelen te formuleren en focus en samenhang aan te brengen in ons regionale beleid. Een integraal plan waarin de diverse functies in onderlinge samenhang worden beschreven zal synergie en meerwaarde tussen de verschillende thema's creëren. Dit helpt om ons krachtig te profileren richting de provincie.

Ook is in beeld gekomen dat in beleidsstukken tot nu toe weinig of geen rekening is gehouden met de integraliteit tussen de verschillende beleidsvelden. M.a.w. de koppeling tussen de beleidsvelden ontbreekt.

Met deze 0-meting kunnen wij concluderen dat de opgave groter is dan gedacht: onze omgeving is in beweging en vraagt een andere focus – die van verbinden, aanhaken waar kan (provincie, onderling), focus leggen in regionaal verband, terwijl tot nu toe de sectorale en lokale benadering meer dominant was.

Mogelijk vervolg op structuurscan

Met deze Structuurscan is voldaan aan de opdracht van het PORA. Volgend uit bovengenoemde inzichten van de Structuurscan heeft de werkgroep een aantal punten voor een vervolg opgesteld (in willekeurige volgorde en de lijst is niet volledig):

- Aansluiting maken van lokaal beleid op het corridor en knooppuntenbeleid van de provincie neergelegd in de leidraad Maak Plaats! Hiertoe is op 12 november 2014 door de stationsgemeenten van Regio Alkmaar een intentieovereenkomst mede ondertekend

(stedelijke knooppuntontwikkeling bij stationsgebieden). Deze aansluiting biedt mogelijkheden voor het ontwikkelen van samenhangend regionaal ruimtelijk beleid met een uitwerking naar de diverse beleidsvelden, wonen, werken recreatie, landschap, mobiliteit en economie.

- Uitdagingen in de regionale woningbouwopgave in relatie tot de beleidsuitgangspunten van de provincie in Maak Plaats! De provincie stelt dat 50% van de woningbouw binnen een cirkel van 1200 meter van de stationsgebieden wordt gerealiseerd.
- Noodzaak van de regio om zich sterk te maken en stevig haar rol te pakken richting de provincie, rijk, etc. in plaats van negen (per 01-01-15 zeven) gemeenten individueel. Gedeputeerden geven zelf al aan niet meer met gemeenten in gesprek te gaan – gestuurd wordt op een regionale aanpak.
- Aanhaken op de andere regio's (Metropoolregio Amsterdam, West-Friesland en de Kop) en netwerken.
- Er wordt nog teveel sectoraal gewerkt in plaats van uit de integrale en netwerkgedachte.
- Scherper krijgen van de plekken waar niets kan vanuit provinciaal, gemeentelijk en rijksbeleid. Dit vraagt om overall visie in plaats dat elke gemeente voor zich gaat.
- In beeld krijgen belang (behoud van) werkgelegenheid gerelateerd aan woonbeleid, economisch beleid, toerisme, cultuur historie, voorzieningen en verkeersbeleid.
- Omdat het beleid van de ene gemeente direct effect heeft op andere gemeenten is het effectiever dit regionaal op te pakken. Bijvoorbeeld de problematiek rondom agrarische bedrijfsbeëindiging – dit heeft ruimtelijke impact – wat te doen met deze locaties? Hetzelfde geldt voor kantoorlocaties, bedrijventerreinen, detailhandel, voorzieningen en (verblijfs-) recreatie.
- Op basis van de ruimtelijke analyse een beeld te krijgen hoe toerisme en recreatie ontwikkelingen ingebed kunnen worden in de ruimtelijke structuren.
- Relatie leggen met de demografische ontwikkelingen: deze vormt de basis voor het toekomstige regionaal beleid. Deze ontwikkelingen hebben op alle beleidsvelden impact.
- Voor een realistische visie met maatschappelijk draagvlak in de regio is participatie vanuit diverse organisaties in een vervolgotraject wenselijk.
- Voor het versterken van de regionale identiteit (het landschap en de cultuur historie) de inventarisatie van cultuurhistorische waarden en aanwezige of te verwachten archeologische monumenten integreren in het vervolg van de structuurscan. Dat zal ook een verplichting in de Omgevingswet worden.
- Water als drager voor ruimtelijke en economische ontwikkelingen in de regio.
- Momenteel zijn de beleidlijnen globaal beschreven per thema. Het zou interessant zijn om te onderzoeken of daarbij een meer marktgerichte benadering kan worden gekozen. Deze benadering zou *vraaggericht* moeten zijn en *regionaal afgewogen*. Bijkomend voordeel is dat het document dan ook ingezet kan worden voor de onderbouwing van bestemmings- en bouwplannen in het kader van de Ladder Duurzame Verstedelijking (LDV). Dit is een efficiency-slag waar gemeenten en regio van profiteren, omdat gemeenten de LDV nu nog individueel en per project onderbouwen, met conflicten en dubbel werk als gevolg.

Hoe nu hier een goed vervolg aan te geven?

Het PORA zal met de hierboven beschreven uitdagingen in het achterhoofd en met de informatie uit de Structuurscan het startsein moeten geven voor een vervolg. Inspirerende recente voorbeelden uit Noord-Holland zijn het 'kwaliteitsbeeld' van de MRA, dat de ruimtelijke ontwikkelingen in relatie tot ruimtelijke kwaliteit analyseert en 'Toekomst bereikbaarheid en stations in een aantrekkelijke regio', een Taskforce Ruimte opdracht in Zuid-Kennemerland en IJmond. Hierin is het provinciale knooppuntenbeleid uitgangspunt voor ruimtelijke ontwikkelingen. Beide documenten bieden aanleidingen om na te denken over de inhoud en het proces voor een vervolg op de structuurscan voor de Regio Alkmaar. De randvoorwaarden voor het vervolg op de Structuurscan worden door middel van een bestuurlijke workshop vastgesteld. De uitkomsten

van de workshop alsmede een kosten- en capaciteitsraming worden vervolgens aan de gemeenten van Regio Alkmaar ter besluitvorming voorgelegd.

Besluit

Het college heeft op 3 maart 2015 de Structuurscan Regio Alkmaar voor kennisgeving aangenomen en legt deze vervolgens met deze memo ter kennisname aan de Raad voor.

Bijlage

Structuurscan Regio Alkmaar